

KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA VŠĮ PAKAUNĖS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRE

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. VšĮ Pakaunės pirminės sveikatos priežiūros centre korupcijos prevencijos programos paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos kontrolės ir prevencijos sistemą.

2. Pakaunės PSPC korupcijos prevencijos programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. 10-355, Nr. 60-2346) patvirtinta Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programa, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297), Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2973), Lietuvos Respublikos viešųjų, ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu (Žin., 1997, Nr. 67-1659; 2000, Nr. 18-431), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 98-4339), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ (Žin., 2003, Nr. 23-975), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 607 „Dėl Padalinių ir asmenų, valstybės ir savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 83-3015), Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (Žin., 2000, Nr. 89-2741), Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2003 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 164 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 103-4622), Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2009 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. V-942 „Dėl Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 139-6143; 2009, Nr. 152-6841).

3. Korupcija – bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas, siekiant naudoti sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.

Korupcija yra vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantis grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, iškreipiantis socialinį teisingumą, konkurenciją, verslo sąlygas, stabdantis ekonomikos plėtrą, keliantis pavojų valstybės valdymui, valstybės institucijų stabilumui ir visuomenės moralei.

4. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, tarpininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudoti: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Žin., 2002, Nr. 57-2297).

5. Pagrindiniai korupcijos prevencijos uždaviniai:

5.1. atskleisti korupcijos priežastis, sąlygas ir jas šalinti;

- 5.2. atgrasinti asmenis nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo;
- 5.3. veiksmingos korupcijos prevencijos siekimas ir bendros antikorupcinės kultūros ugdymas Centre;
- 5.4. įtraukti į korupcijos prevenciją gyventojus, visuomenines organizacijas;
- 5.5. skatinti skaidrų ir atvirą viešųjų paslaugų teikimą.

II. KORUPCIJOS PRIELAUDŲ ANALIZĖ PAKAUNĖS PSPC

6. Bendrosios korupcijos prielaidos Pakaunės PSPC:

- 6.1. socialinės (nepakankamas sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimas ir pan.);
- 6.2. teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas; kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus);
- 6.3. institucinės (nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais; trūksta viešumo);
- 6.4. struktūrinės (sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai; nepakankamas aprūpinimo informacinėmis technologijomis lygis ir pan.);
- 6.5. visuomenės pilietiškumo stokos (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumas ir prieštaravimas; nesipriešinimas korumpuotiems sveikatos sistemos darbuotojams; piliečių pasyvumas antikorupcinei veiklai);
- 6.6. išorinių veiksnių: (tinkamų sąlygų atskirų sveikatos sistemos subjektų sąžiningai konkurencijai nesudarymas; pacientų pasyvumas antikorupcinei veiklai).

7. Specifinės prielaidos sveikatos sistemoje, darančios įtaką Pakaunės PSPC veiklai (administracinių teisės pažeidimų nustatymas, protokolų surašymas, baudų skyrimas, medicininės paskirties aparatūros, vaistų ir kt. viešieji pirkimai ir užsakymai, nepakankama informacija sveikatos priežiūros įstaigose apie teikiamas nemokamas ir mokamas sveikatos priežiūros paslaugas, apie pacientų teises ir galimybes ir t. t.).

III. GALIMOS KORUPCIJOS PASEKMĖS PAKAUNĖS PSPC

8. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:

- 8.1. sumažėti sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumas, pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;
- 8.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra;
- 8.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas Pakaunės PSPC;
- 8.4. pablogėti viešojo administravimo kokybė ir užsimegzti farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais sveikatos sistemos darbuotojais.

9. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo galimybes, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.

IV. APLINKOS ANALIZĖ

10. Sveikatos sistemos subjektų (Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos, sveikatos priežiūros įstaigos) vykdomos funkcijos yra priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

11. Galima išskirti veiklos sritis, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

- 11.1 Pagrindinės funkcijos - sveikatos priežiūros vykdymas (lėšų, gautų iš ligonių kasų, tikslinis panaudojimas);

- 11.2. veikla, susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių, papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
- 11.3. viešieji pirkimai ir užsakymai;
- 11.4. administracinių teisės pažeidimų nustatymas, protokolų surašymas, baudų skyrimas
- 11.5. personalinės atsakomybės ir standartinių procedūrų stoka, teikiant sveikatos priežiūros paslaugas;
- 11.6. viešųjų sveikatos priežiūros paslaugų bei duomenų ir ataskaitų apie suteiktas paslaugas teikimas.

V. KORUPCIJOS PREVENCIJA

12. Korupcijos prevencija – korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims, siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo.

12.1. Korupcijos prevencija sveikatos sistemoje - galimos korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos. Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau - PSDF) lėšų neteisėto, nepagrįsto gavimo ir panaudojimo prevencija sveikatos sistemoje - galimų PSDF lėšų neteisėto, nepagrįsto panaudojimo priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimo nepagrįsto PSDF lėšų gavimo.

13. Bendrieji korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos uždaviniai:

13.1. vykdant Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą (Žin., 2002, Nr. 57-2297) parengti korupcijos prevencijos (kovos su korupcija) įstaigoje programą;

13.2. nustatyti ir šalinti korupcijos prielaidas:

13.2.1. vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę ir parengti motyvuotą išvadą;

13.2.2. nustatčius korupcijos prielaidas - imtis priemonių joms pašalinti;

13.3. užtikrinti sveikatos sistemos veiklą reglamentuojančių teisės aktų skaidrumą:

13.3.1. atlikti teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, kuriuose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė, antikorupcinį vertinimą (teisės aktų teminę korupcijos prevencijos analizę), teikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų tobulinimo;

13.3.2. kasmet analizuoti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.);

13.3.3. atlikti parengtų teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, projektų antikorupcinį vertinimą, pateikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų projektų tobulinimo;

13.3.4. parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų ir papildymų, naujų teisės aktų projektus;

13.4. teikti informaciją valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams apie valstybės tarnautojus, kurie patraukti administracinėn ar drausminėn atsakomybėn už sunkius tarnybinius nusižengimus, susijusius su Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo reikalavimų pažeidimu, padarytus siekiant gauti neteisėtą pajamų ar privilegijų sau ar kitiems asmenims;

13.5. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę sveikatos sistemos institucijų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

13.6. bendradarbiauti su Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau - STT), kitomis ministerijomis ir valstybės institucijomis, dalyvaujant įvairiuose dalykiniuose susitikimuose bei keičiantis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų veiksmingumą.

14. Specifiniai korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje uždaviniai:

14.1. sukurti skaidrią ir prieinamą sveikatos priežiūros sistemą;

- 14.2. užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu skaidrumą;
- 14.3. užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;
- 14.4. tobulinti paslaugų apmokėjimo ir kainų skaičiavimo metodiką;
- 14.5. užtikrinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir ekonominio veiksmingumo kontrolę;
- 14.6. nustatyti ir patvirtinti bendruosius principus ir kriterijus, pagal kuriuos medicinos pagalbos priemonės ir vaistai būtų perkami laikantis pirkimo - pardavimo sutarčių;
- 14.7. sukurti ir tobulinti sveikatos sistemos informacijos sistemą;
- 14.8. sukurti visiems prieinamą informacijos apie mokamas ir nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas sistemą;
- 14.9. užtikrinti korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje priemonių taikymą ir tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą bei kontrolę.

VI. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS SVEIKATOS SISTEMOJE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

- 15. Norint į Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programą įtraukti visuomenę, reikia:
  - 15.1. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę medikų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;
  - 15.2. ugdyti antikorupcinę kultūrą (visuomenės ir tarp jų sveikatos sistemos darbuotojų antikorupcinis švietimas, ugdymas bei visuomenės nepakantumo korupcijai skatinimas);
  - 15.3. informuoti visuomenę apie sveikatos sistemoje vykdomą korupcijos prevencijos programą per žiniasklaidą,
  - 15.4. skatinti sveikatos sistemos darbuotojus bei kitus šalies gyventojus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas. Sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti). Analizuoti surinktą informaciją iš gyventojų;
  - 15.5. visuomenės anketinės apklausos arba kitais būdais reguliariai vertinti Korupcijos prevencijos programos veiksmingumą.

VII. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

- 16. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:
  - 16.1. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti vadovybei savo įtarimus dėl galimos personalo korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;
  - 16.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigų darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;
  - 16.3. išaiškinti ar pasitvirtinti informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti administraciją;
  - 16.4. bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija – Specialiųjų tyrimų tarnyba.

VIII. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

- 17. Korupcijos prevencijos programos sveikatos sistemoje uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato uždavinius, tikslus, priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

18. Šios korupcijos prevencijos programos nuostatas (jos įgyvendinimo priemonės) vykdo ICentro darbuotojai.

19. Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo Centre kontrolę, metodinės pagalbos teikimą korupcijos prevencijos klausimais vykdo Centro Direktorius ir darbuotojai, atsakingi už korupcijos prevencijos ir kontrolės vykdymą įstaigoje.

IX. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

20. Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos ir kontrolės veiklos rezultatai turi būti vertinami vadovaujantis kiekybės ir kokybės rodikliais:

20.1. Korupcijos prevencija:

20.1.1. ištirtų viešojo administravimo sistemų skaičius;

20.1.2. atliktų korupcijos tikimybės vertinimų skaičius;

20.1.3. atliktų teminių korupcijos prevencijos analizių skaičius;

20.1.4. korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo veiksmų plano vykdymas:

20.1.4.1. įvykdytų veiksmų plano priemonių skaičius;

20.1.4.2. neįvykdytų veiksmų plano priemonių skaičius;

20.1.4.3. pateiktų rekomendacijų keisti įstatymus skaičius;

20.1.4.4. priimtų rekomendacijų keisti įstatymus skaičius;

20.1.4.5. pateiktų rekomendacijų keisti kitus teisės aktus, procedūrų nuostatas skaičius;

20.1.4.6. priimtų rekomendacijų keisti teisės aktų, procedūrų nuostatas skaičius;

20.1.4.7. veiksmų plano įgyvendinimas nustatytais terminais.

20.2. Teisės pažeidimų tyrimas:

20.2.1. ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičius;

20.2.2. oficialių pranešimų apie tariamus pažeidimus ir ištirtų pažeidimų santykis;

20.2.3. anonimiškų ir oficialių pranešimų apie tariamus pažeidimus santykis.

20.3. Visuomenės švietimas ir parama:

20.3.1. specialių radijo, televizijos laidų, straipsnių spaudos leidiniuose, darbo posėdžiuose skaičius;

20.3.2. pranešimų spaudai, viešų pranešimų atlikus analizę, nustačius korupcijos atvejus, skaičius;

20.3.3. organizuotų korupcijos prevencijos dienų;

20.3.4. kovos su korupcija rezultatyvumo vertinimas (procentais) pagal reguliariai atliekamas visuomenės nuomonės apklausas;

20.4. Visuomeninės iniciatyvos, įvairių visuomenės atstovų ryšiai su Sveikatos apsaugos ministerija korupcijos prevencijos ir kontrolės klausimais:

20.4.1. Visuomeninių pacientų organizacijų, bendradarbiaujančių korupcijos prevencijos ir kontrolės klausimais, skaičius.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos programos nuostatos bei jos vykdymo priemonių planas peržiūrimi kas dveji metai.

22. Korupcijos prevencijos programa, esant poreikiui, gali būti papildoma.